



ویژگی ها و وظایف معلمان سیار (رابط ناشنوایان)

پدیدآورده (ها) : روستایی، بهرام

علوم تربیتی :: تعلیم و تربیت استثنائی :: آبان 1385 - شماره 59

از 26 تا 32

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/348881>

دانلود شده توسط : عمومی user2314

تاریخ دانلود : 12/04/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.



پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

ویژگی ها و وظایف معلمان سیار (رابط ناشنوایان)

بهرام روستایی / دبیر مرکز آموزشی رشد ۲ملایر (ناشنوایان)

Bahram_roostai@yahoo.com

معلمان عوامل مهم‌تر دیگری دخیل هستند که باید با دقت و حوصله بررسی شوند. در این جا دو عامل را که به نظر می‌رسد اهمیت فراوانی دارند مورد بررسی قرار خواهیم داد. عامل نخست ویژگی‌هایی است که معلم سیار باید داشته باشد و عامل دوم وظایفی است که معلم سیار باید انجام دهد. آیا معلمان سیاری که عملکرد آنان در پژوهش فوق‌الذکر مورد بررسی قرار گرفته است ویژگی‌های مورد نیاز یک معلم سیار را داشته‌اند؟ آیا آنان وظایفی را که یک معلم سیار باید به عنوان وظایف حرفه‌ای خود انجام دهد، انجام داده‌اند؟ در این مقاله سعی می‌کنیم ابتدا وظایف معلمان سیار و سپس متناسب با آن وظایف و ویژگی‌هایی را که باید داشته باشند شرح دهیم.

ویژگی‌ها و وظایف معلمان سیار ناشنوایان

۱. معلم سیار ناشنوایان باید در مدارس عادی با دانش‌آموزان ناشنوا و افراد مختلفی که در آموزش و پرورش او مشارکت دارند کار کند. بدیهی است که چنین فردی باید در زمینه‌ی آموزش و پرورش ناشنوایان تخصص داشته باشد. بنابراین نمی‌توان از معلمان یا افراد دیگری که در زمینه‌ی کار با دانش‌آموزان ناشنوا آموزش ندیده و تخصص ندارند (برای مثال معلمان دانش‌آموزان ناتوان ذهنی، معلمان نابینایان و...) به عنوان معلم سیار ناشنوایان استفاده کرد.

۲. آیا هر معلم ناشنوایانی را می‌توان به عنوان معلم سیار ناشنوایان انتخاب کرد؟ با توجه به این که محدوده‌ای که معلم سیار در آن کار می‌کند بسیار گسترده است به مهارت‌ها و توانایی‌هایی فراتر از مهارت‌ها و توانایی‌های یک معلم معمولی ناشنوایان احتیاج دارد پاسخ قطعاً منفی است. برخی از تفاوت‌های محیط کار معلم ناشنوایان (در مدرسه مخصوص ناشنوایان) و محیط کار معلم سیار (در مدارس عادی) به شرح زیر است:

منظور از دانش‌آموز ناشنوا در این مقاله دانش‌آموزی است که در مدرسه‌ی عادی تحصیل می‌کند اما به دلیل نقص شنوایی باید از خدمات ویژه استفاده کند.

در فصلنامه‌ی پژوهش در حیطه‌ی کودکان استثنایی، سال دوم، شماره‌ی ۲، تابستان ۱۳۸۱ پژوهشی تحت عنوان "عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کم‌شنوای تلفیقی" به چاپ رسیده که این پژوهش توسط آقایان اصغر مینایی، علی اکبر ویسمه و سعید حسن زاده انجام شده است. همان‌طور که از عنوان پژوهش برمی‌آید تلاش بر این بوده عوامل مؤثر را که بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ناشنوای تلفیقی که در مدارس عادی درس می‌خوانند مورد بررسی قرار گیرند. یکی از این عوامل "معلم رابط" است. معلم رابط یا سیار معلم ناشنوایانی است که از طرف اداره آموزش و پرورش استثنایی تعیین می‌شود تا به مدارس عادی که دانش‌آموز ناشنوا دارند مراجعه کرده و به این دانش‌آموزان و معلمان عادی آن‌ها کمک کند تا به هدف‌های آموزشی دست یابند. نتیجه‌ای که از پژوهش فوق به دست آمده و نظر پژوهشگران در مورد آن به شرح زیر است:

"استفاده از خدمات معلم رابط متغیر دیگری است که ارتباط معنادار با پیشرفت تحصیلی [دانش‌آموزان کم‌شنوای تلفیقی] ندارد. شاید این مسئله را بتوان به چگونگی دریافت خدمات از طرف معلم رابط نسبت داد. معلمان رابط هفته‌ای ۱ تا ۲ ساعت با دانش‌آموزان کم‌شنوا در ارتباط بوده و خدمات آموزشی به آن‌ها ارائه می‌دهند و این مدت اندک نمی‌تواند آن‌چنان مفید واقع شود. با این اوصاف، کودکی که معلم رابط ندارد، به طور طبیعی امتیاز بزرگی را از دست نمی‌دهد."

بدون شک، یکی از دلایل ناکارآمدی بودن معلمان رابط (سیار) کمی وقت آنان است، اما در ناکارآمدی این

محیط کار معلم سیار (مدرسه عادی)	محیط کار معلم ناشنوایان (مدرسه ویژه ناشنوایان)
<p>معلمان سیار معمولاً طیف گسترده‌ای از دانش‌آموزان ناشنوا؛ از پیش‌دستانی تا متوسطه را تحت پوشش دارند. نیازهای مقاطع مختلف این طیف با همدیگر تفاوت بسیار دارد. برای مثال، اگر نیازهای دانش‌آموزان مقطع پیش‌دستانی را با متوسطه مقایسه کنیم آن‌گاه پی می‌بریم که معلم سیار باید از چه توانایی و دانش گسترده‌ای برخوردار باشد.</p>	<p>معلم ناشنوایانی که در مدرسه ی ویژه ناشنوایان در مقطع ابتدایی تدریس می‌کند، معمولاً تدریس او در یک پایه است. اگر در مقاطع راهنمایی و متوسطه تدریس کند ممکن است با چند پایه سر و کار داشته باشد، اما به هر حال محیط تقریباً یک‌دست است و دانش‌آموزان در طیف سنی محدودی قرار دارند و طبعاً نیازهای آنان نیز نزدیکی فراوانی با هم دارند.</p>
<p>در مدارس عادی همه از معلم سیار انتظار دارند تا به آن‌ها کمک کند. دانش‌آموزان، معلم یا معلمان آنان، مدیر، معاون و کارکنان مدرسه ی عادی، والدین و ... از زمره ی این افراد هستند. این انتظار طبیعی است، زیرا معلم سیار اولین و مهم‌ترین مرجعی است که در دسترس آنان قرار دارد. در مدرسه ویژه ناشنوایان همه ی عوامل به طور هماهنگ فعالیت می‌کنند تا معلم ناشنوایان بتواند کار خود را در بهترین شرایط انجام دهد. اما در مدرسه ی عادی معلم سیار باید همه ی عوامل مؤثر در آموزش دانش‌آموز ناشنوا را هماهنگ کند تا معلم عادی بتواند کار خود را در بهترین شرایط انجام دهد.</p>	<p>معلم ناشنوایانی که در مدرسه ویژه ناشنوایان تدریس می‌کند کار خود را تحت نظارت و راهنمایی های افراد مختلفی مانند مدیر، معاون، سرپرست آموزشی، مشاور، گفتاردرمانگر و شنوایی شناس انجام می‌دهد. در هر لحظه همه ی آن‌ها برای کمک به او آماده‌اند. علاوه بر این، معلم ناشنوایانی که در مدرسه ویژه ناشنوایان تدریس می‌کند فقط مسئول دانش‌آموزان خود است و مسئولیتی در قبال دانش‌آموزان، معلمان و کارکنان دیگر مدرسه ندارد و اگر در حیطه ی کاری خود دچار مشکل شود این دیگران هستند (مدیر، معاون، سرپرست آموزشی، مشاور و ...) که موظفند به حل مشکل او کمک کنند اما او از لحاظ قانونی وظیفه‌ای در قبال مشکل دیگران ندارد.</p>
<p>معلم سیار باید به مدارس مختلفی، از پیش‌دستانی تا متوسطه مراجعه کند. او در هر مقطع با افرادی مواجه می‌شود که دارای تحصیلات متفاوت هستند. در مورد ناشنوایان و تدریس به آن‌ها آموزش ندیده‌اند. نگرش‌های این افراد نسبت به دانش‌آموزان ناشنوا متفاوت است. بعضی ممکن است با نگاهی ترحم آمیز به دانش‌آموز ناشنوا بنگرند، بعضی ممکن است معتقد باشند حضور دانش‌آموز ناشنوا در کلاس عادی جز تضییع حق دانش‌آموزان دیگر کلاس نتیجه‌ای ندارد و...</p>	<p>معلم ناشنوایانی که در مدرسه ویژه ناشنوایان تدریس می‌کند با همکارانی کار می‌کند که حتی اگر در رشته‌های مختلفی تحصیل کرده باشند (مانند مشاور، گفتاردرمانگر، شنوایی شناس و ...) باز هم تا حدود زیادی زبان تخصصی واحد و دانش کمابیش مشترکی دارند. این ویژگی محیطی فراهم می‌کند تا همه با نوعی تفاهم، هماهنگی و نگرش یکسان وظایف خود را انجام دهند. علاوه بر این، افرادی که معلم با آن‌ها سر و کار دارد نسبتاً محدود هستند.</p>

نکات فوق به وضوح نشان می‌دهد که بین محیط کار معلم سیار ناشنوایان (در مدارس عادی) و معلم ناشنوایان (در مدارس ویژه ناشنوایان) تفاوت‌های اساسی وجود دارد. منشأ این تفاوت‌ها گستردگی، پیچیدگی و تنوع در محیط کار معلم سیار است.

۳. معلم سیاری که به مدارس عادی می‌رود باید واجد چنان تجربه و دانشی باشد که بتواند اعتماد و احترام معلمان و کارکنان مدارس عادی را جلب کند. معلمان عادی نباید احساس کنند که از حیث تجربه و دانش (در زمینه ی تدریس به معنای عام کلمه) برتر از معلم سیار هستند. در چنین حالتی آن‌ها حتی توصیه‌ها و پیشنهادهای معلم سیار در

یکدیگر می‌پندارند حساسند و آن را بی رحمانه به رخ هم می‌کشند. وقوع چنین اتفاق‌هایی می‌تواند مشکلات فراوانی برای دانش‌آموز ناشنوا به وجود آورد.

معلم سیار باید در اولین فرصت دانش‌آموزان عادی کلاس را با ناشنوایی، توانایی‌های ناشنوایان و چگونگی رفتار با آنان آشنا کرده و اطلاعات لازم را به آن‌ها بدهد.

۵- استفاده‌ی درست از وسایل کمک‌شنوایی نقش مؤثری در یادگیری دانش‌آموز ناشنوا دارد. معمولاً همه‌ی دانش‌آموزان ناشنوایی که در مدارس عادی تلفیق می‌شوند از وسایل کمک‌شنوایی مانند سمعک یا کاشت حلزون استفاده می‌کنند. ممکن است در مدرسی که امکانات اجازه می‌دهد از وسایل کمک‌شنوایی دیگری مانند سیستم (اف-ام)^۲ نیز استفاده شود. استفاده و نگهداری از این وسایل مستلزم شناخت و آشنا بودن با نحوه‌ی به کار بردن آن‌ها است. به علاوه، گاهی اوقات ممکن است وسیله‌ای مانند سمعک دچار نقصی جزئی شود. در چنین مواقعی با آشنایی مختصری با ساختمان سمعک و عیب‌یابی آن می‌توان آن را تعمیر و از صرف هزینه و اتلاف وقت جلوگیری کرد.

یکی از وظایف مهم معلم سیار این است که با بررسی مداوم و منظم اطمینان حاصل کند که وسایل کمک‌شنوایی مورد استفاده دانش‌آموز سالم هستند و در عین حال او از این وسایل به‌طور صحیح و درست استفاده می‌کند.

معلم سیار باید در اولین فرصت دانش‌آموزان عادی کلاس را با ناشنوایی، توانایی‌های ناشنوایان و چگونگی رفتار با آنان آشنا کرده و اطلاعات لازم را به آن‌ها بدهد

علاوه بر این، فن‌آوری وسایل کمک‌شنوایی به طرز شگفت‌آوری در حال پیشرفت و توسعه است. دانش‌آموزان ناشنوا مجبور به استفاده از این وسایل هستند. نگهداری و استفاده‌ی مناسب از وسایل کمک‌شنوایی پیشرفته مستلزم آشنایی با فن‌آوری به کار رفته در آن‌هاست. معلم سیار باید اطلاعات خود در این مورد را پیوسته به روز نگه داشته و آن‌را به دیگران انتقال دهد.

مورد آموزش دانش‌آموز ناشنوا را نیز جدی نخواهند گرفت.

۴. حضور دانش‌آموز ناشنوا در مدرسه‌ی عادی برای معلمان و کارکنان مدرسه یک چالش جدی است. برای حل این چالش، معلمان و کارکنان مدارس عادی به اطلاعات زیادی در مورد کودکان ناشنوا احتیاج دارند. آنان در مورد ناشنوایی، کودکان ناشنوا و نحوه‌ی مدیریت آنان در محیط مدرسه آموزش جدی ندیده‌اند. بسیاری از رفتارها و واکنش‌های دانش‌آموز ناشنوا برای آن‌ها ناآشناست. این احتمال وجود دارد که این رفتارها و واکنش‌ها بد تعبیر شوند و مشکلات زیادی را برای کارکنان، معلمان و خود دانش‌آموز ناشنوا به وجود بیاورند.

معلم سیار باید اطلاعات مورد نیاز کارکنان و معلمان مدرسه‌ی عادی در مورد ناشنوایی، ویژگی‌های دانش‌آموزان ناشنوا و نحوه‌ی مدیریت آنان را در اسرع وقت در اختیار آنان قرار دهد. به عبارت دیگر معلم سیار باید نوعی آموزش ضمن خدمت برای معلمان و کارکنان مدارس عادی تدارک ببیند.

گذشته از این، نگرش افراد عادی [از جمله معلمان و کارکنان مدارس عادی] به دانش‌آموزان ناشنوا معمولاً منفی و در بهترین حالت غیر واقعی است. همین نگرش منفی یا غیر واقعی می‌تواند تأثیر مخربی بر عملکرد دانش‌آموز ناشنوا داشته باشد. یکی از وظایف معلم سیار از بین بردن این نگرش و دادن تصویری واقعی از ناشنوایی و افراد ناشنوا به تمام افرادی است که در مدرسه با دانش‌آموز ناشنوا در تماس می‌باشند.

از سوی دیگر، دانش‌آموز ناشنوایی که در مدرسه‌ی عادی درس می‌خواند باید مانند دانش‌آموزان دیگر در تمام فعالیت‌های کلاس و مدرسه شرکت کند. شرط مشارکت دانش‌آموز ناشنوا در این فعالیت‌ها این است که دانش‌آموزان عادی که در این فعالیت‌ها شرکت دارند آموزش‌ها و اطلاعات لازم را در مورد ناشنوایی، هم‌کلاس ناشنوایشان، نیازهای ارتباطی و آموزشی او و شیوه‌های مشارکت دادن او در شرایط مختلف دریافت کرده باشند.

به علاوه، کودکان، بخصوص در سنین پیش از دبستان و ابتدایی نسبت به آن چه که آن را عیب و نقص در

می‌شد تا این کلاس به ساکت‌ترین قسمت مدرسه منتقل شود. یا در مدرسه‌ای، معلم کلاس عادی دانش آموز ناشنوایی را فقط به این دلیل که قدش بلند است در آخرین ردیف کلاس نشاند بود و با این کار ارتباط دانش آموز ناشنوا را با همه ی کلاس به طور کامل قطع کرده بود. وظیفه‌ی معلم سیار بود که با ذکر دلیل از معلم بخواهد او را در جای مناسب بنشاند (متأسفانه دانش آموز مورد نظر در مثال فوق با وجود باقی‌مانده‌ی شنوایی و گفتار مناسب بعد از دو سال دوباره به مدرسه ی مخصوص ناشنوایان برگشت). یا وقتی معلم در حالی که روی تخته سیاه می‌نویسد و پشتش به دانش آموزان است توضیحات خود را ادامه می‌دهد یا وقتی معلم مدام در کلاس راه می‌رود و... وظیفه ی معلم سیار است که با توضیحات خود معلم را مجاب کند تا جای ممکن از این نوع رفتارها اجتناب کند. موارد بسیاری هست که باید در کلاسی که دانش آموز ناشنوای تلفیقی در آن درس می‌خواند رعایت شود اما معلم عادی به دلیل ندیدن آموزش و نداشتن تجربه آن‌ها را نمی‌داند. وظیفه معلم سیار است که همه این موارد را شناسایی کند و از معلم عادی بخواهد آن‌ها را رعایت کند. به عبارت دیگر معلم سیار ناشنوایان باید انطباق‌ها^۵ و در صورت لزوم تعدیل‌هایی^۶ را به معلم عادی پیشنهاد کند تا با انجام آن‌ها محیط کلاس را برای یادگیری بیشتر دانش آموز ناشنوا مهیا کند.

معلم سیار ناشنوایان باید انطباق‌ها و در صورت لزوم تعدیل‌هایی را به معلم عادی پیشنهاد کند تا با انجام آن‌ها محیط کلاس را برای یادگیری بیشتر دانش آموز ناشنوا مهیا کند

۸ دانش آموز ناشنوایی که در مدرسه ی عادی درس می‌خواند باید با سایر دانش آموزان و کارکنان مدرسه تعامل مناسبی داشته باشد. متأسفانه در بیشتر مواقع کار به راحتی پیش نمی‌رود. دانش‌آموزان ناشنوا معمولاً در تعامل با دیگران بخصوص هم‌کلاسی‌های شنوای خود دچار سوء تفاهم‌های فراوانی می‌شوند. این سوء تفاهم‌ها علت اصلی بسیاری از رفتارهای غیر طبیعی دانش‌آموزان ناشنوا در محیط مدرسه عادی می‌باشد. وظیفه معلم سیار است که با

۱. مواقعی پیش می‌آید که خود معلم سیار باید برای دانش آموز ناشنوا تدریس کند. یک روش برای این کار این است که معلم سیار با معلم عادی تدریس گروهی داشته باشد. برای مثال، معلم عادی درس معمولی خود را می‌دهد اما معلم سیار قسمت‌هایی از درس را که درک آن به دلایل مختلف برای دانش‌آموز ناشنوا مشکل است به او تدریس می‌کند. تدریس گروهی در بسیاری موارد به دانش‌آموز ناشنوا کمک می‌کند تا همپای دانش‌آموزان عادی کلاس یاد بگیرد. یا گاهی اوقات لازم است که معلم سیار خود بخش‌هایی از یک درس را دوباره باری دانش‌آموز ناشنوا تدریس کند (تدریس انفرادی). در مواردی که دانش‌آموز ناشنوا به تدریس انفرادی نیاز دارد اما معلم سیار خود نمی‌تواند آن را انجام دهد (بخصوص در مقاطع متوسطه و راهنمایی که دروس تخصصی هستند) باید تربیتی دهد که با همکاری مسئولان ذیربط از معلمان و دبیران دیگر استفاده شود.

علاوه بر این، معلم سیار باید استفاده از راهبرد های آموزشی که می‌توانند به دانش‌آموز ناشنوا کمک کنند ولی احتمال دارد معلم عادی از آن‌ها اطلاع دقیق نداشته باشد یا مایل به استفاده از آن‌ها نباشد مانند استفاده از یادداشت‌برداری^۳ یا آموزش توسط همسالان^۴ را به او توصیه کند و اطلاعات لازم در این موارد را در اختیار او قرار دهد.

۷. برای این که دانش آموز ناشنوا در کلاس عادی بتواند به هدف های آموزشی که برای آن کلاس تعیین شده دست یابد باید، شرایط خاصی را برای او به وجود آورد. چون معلم عادی در این مورد آموزش ندیده است وظیفه معلم سیار است که با توصیه ها و رهنمودهای خود به او کمک کند تا این شرایط را در کلاس خود به وجود آورد. برای مثال، در یک مدرسه ی غیر انتفاعی، محل کلاس دوم را که دارای دانش آموز ناشنوای تلفیقی بود در پایین حیاط مدرسه (روبه‌روی ساختمانی که کلاس‌های اصلی مدرسه در آن قرار داشت) قرار داده بودند. حیاط مدرسه جایی بود که زنگ ورزش همه کلاس‌ها در آن جا برگزار می‌شد و سر و صدای فوتبال دانش آموزان حتی مانع شنیدن حرف‌های معلم توسط دانش آموزان شنوا می‌شد. وظیفه معلم سیار این بود که با تمهیداتی که می‌اندیشید موجب

ارایه شده توسط این افراد فوق باید سازماندهی شده و طبق برنامه زمان‌بندی شده دقیقی انجام گیرد. سازماندهی و زمان‌بندی این خدمات باید توسط معلم سیار انجام شود.

دانش آموزان ناشنوا معمولاً در تعامل با دیگران بفضول همکلاسی‌های شنوای خود دچار سوء تفاهم‌های فراوانی می‌شوند. این سوء تفاهم‌ها علت اصلی بسیاری از رفتارهای غیر طبیعی دانش آموزان ناشنوا در محیط مدرسه عادی می‌باشد

۱۲. وجود یک یا چند دانش آموز ناشنوا در مدرسه یا کلاس ممکن است موجب بروز مشکلاتی گردد. برای مثال، ممکن است والدین دانش آموزان کلاس به حضور دانش آموز ناشنوا در آن کلاس معترض باشند یا معلمان یک پایه از پذیرش دانش آموز ناشنوا در کلاس خود خودداری کنند و...

حضور معلم سیار در جلسات انجمن اولیا و مربیان و شورای آموزگاران می‌تواند به حل این مشکلات کمک کند.

۱۳. خانواده دانش آموز ناشنوا به اطلاعات و آموزش‌هایی درباره چگونگی کار کردن با او، واقعی بودن توقعاتشان از او، چگونگی ارتباطشان با مدرسه و... دارند. معلم سیار باید این اطلاعات و آموزش‌ها را در اختیار آنان قرار دهد. به علاوه، میزان توانایی، انگیزه و امکانات خانواده‌ها برای حمایت و مشارکت در آموزش و پرورش کودکان متفاوت می‌باشد. بررسی و برآورد این میزان و ترغیب آنان به مشارکت از وظایف معلمان سیار است. با توجه به تأثیر بسیار زیاد و تعیین کننده مشارکت والدین در موفقیت دانش آموزان ناشنوا در مدارس عادی اهمیت این وظیفه کاملاً آشکار است.

۱۴. دانش آموز ناشنوایی که در مدرسه عادی تحصیل می‌کند از وسایل، تجهیزات و خدماتی استفاده می‌کند که دانش آموز عادی از آن‌ها استفاده نمی‌کند. تسهیل، کمک و پی‌گیری در فراهم کردن این وسایل و خدمات از وظایف معلم سیار است.

۱۵. دانش آموز ناشنوایی که در مدرسه عادی درس

استفاده از تجربه های خود و شناختی که از کودکان ناشنوا دارد علت این سوء تفاهم‌ها را برای آن‌ها تشریح کرده و آن‌ها را از بین ببرد. گذشته از این بسیاری از دانش آموزان ناشنوایی که در مدارس عادی درس می‌خوانند ممکن است در مقاطعی دچار یاس و سرخوردگی عمیق شوند. یکی از علت‌های مهم این امر تلاش فرساینده دانش آموزان ناشنوا و کامیابی کمتر آنان در مقایسه با دانش آموزان عادی می‌باشد. به علاوه، معلمان و کارکنان مدرسه عادی و والدین دانش آموز ناشنوا نیز ممکن است در ارتباط با او دچار مشکل شوند. برای مثال ممکن است در مقاطعی از پیشرفت او مأیوس شوند. وظیفه معلم سیار است که در عمل، به عنوان مشاور و راهنما، هم برای دانش آموز ناشنوا و هم برای تمام کسانی که با او کار می‌کنند انجام وظیفه کند.

۹. دانش آموز ناشنوایی که در مدرسه عادی درس می‌خواند باید به‌طور مداوم و منظم در زمینه های پیشرفت تحصیلی، زبان و ارتباط مورد ارزشیابی قرار گیرد. ممکن است معلم عادی به دلایل مختلف، از جمله نداشتن تخصص کافی نتواند این کار را انجام دهد. معلم سیار باید خود این کار را انجام دهد و نتایج به دست آمده را ثبت و نگهداری کند. ممکن است نتایج ارزشیابی‌ها طوری باشد که معلم سیار به معلم عادی توصیه کند تا تغییراتی را در روش خود اعمال کند. برای مثال ممکن است تشخیص داده شود که دانش آموز ناشنوا به تدریس انفرادی یا ارجاع به متخصصان (برای مثال گفتار درمان) نیاز دارد.

۱۰. دانش آموز ناشنوای تلفیقی که در مدرسه عادی تحصیل می‌کند به آموزش‌هایی نیاز دارد که او را قادر می‌سازد از تدریس معلم حداکثر بهره را ببرد. معلم سیار باید در مورد راه‌هایی که می‌تواند به وسیله آن‌ها فقدان شنوایی‌اش را جبران کند با او صحبت کند. دانش آموز باید بعضی موارد را به خاطر داشته باشد و آن‌ها را در کلاس رعایت کند مانند نگاه کردن به لب‌های معلم وقتی که او حرف می‌زند، نشستن در جلو کلاس، نزدیک معلم و...

برخی دیگر از وظایف معلم سیار به شرح زیر می‌باشد:

۱۱. متخصصان و افراد بسیاری هستند که به دانش آموز ناشنوایی که در مدرسه عادی تحصیل می‌کند خدمات ارایه می‌دهند مانند گفتار درمانگر، شنوایی شناس و... خدمات

بورزند. آموزش و پرورش عادی همیشه استفاده های علمی فراوانی از آموزش و پرورش استثنایی برده است. تصویری که آن ها از ما دارند بسیار مثبت است. معلمان سیار فاقد صلاحیت های لازم به این تصور مثبت آسیب خواهند رساند.

ویژگی ها و وظایفی که در بالا برای معلم سیار ناشنوایان شرح داده شد همه ی ویژگی ها و وظایف آنان نیست. این ها نکاتی است که به نظر نگارنده این مقاله رسیده است. در حقیقت این نوشته می تواند شروعی باشد درباره مسئله ای بسیار جدی که به نظر می رسد خیلی جدی گرفته نمی شود.



می خواند باید با دانش آموزان ناشنوای دیگر و ناشنوایانی که می توانند به عنوان یک الگوی موفق برای آن ها تلقی شوند تعامل داشته باشد. معلم سیار باید فرصت هایی فراهم کند تا این تعامل صورت گیرد.

۱۶. انتقال دانش آموز ناشنوا از یک مقطع تحصیلی به مقطع بالاتر باید با دقت کامل و در نظر گرفتن تمام جوانب امر انجام شود. با توجه به اطلاعاتی که معلم سیار در مورد دانش آموز ناشنوا و محل تحصیل او دارد باید در جایگزینی او شرکت فعال داشته باشد.

۱۷. یک عامل بسیار مهم که مسئولان را ملزم می سازد تا برای معلم سیار ناشنوایان بهترین و با تجربه ترین معلمان ناشنوایان را انتخاب کنند این است که معلم سیاری که به مدارس عادی می رود نماینده تمام معلمان و کارکنان خانواده بزرگ استثنایی است. اگر قرار باشد مجموعه آموزش و پرورش عادی به معلمان و کارکنان استثنایی به دیده احترام بنگرند و برای جایگاه تخصصی آنان ارزشی قائل شوند باید معلمان سیاری به مدارس عادی اعزام شوند که دارای تجربه و دانش کافی باشند و به کار خود عشق

زیر نویس ها:

۱- مسئله وقت اختصاص داده شده از سوی معلمان سیار به دانش آموزان ناشنوای تلفیقی را می توان از جوانب گوناگون بررسی کرد. دو معلم سیار را در نظر بگیرید که هر کدام پنج دانش آموز ناشنوای تلفیقی تحت پوشش خود دارند. یکی از این معلمان هر روز به یکی از آن ها سر می زند. قابل پیش بینی است که این معلم سیار در یک روز نمی تواند بیش از یک تا دو ساعت دانش آموز ناشنوای تلفیقی را در اختیار بگیرد. معلم دیگر طوری برنامه ریزی کرده است که در یک روز به دو نفر از دانش آموزان تحت پوشش خود سر بزند. این معلم در هفته به مدت دو تا چهار ساعت هر دانش آموز خود را ملاقات می کند. در برخی از کشورها معلمان سیار هر کدام از دانش آموزان خود را حتی تا پنج جلسه در هفته ملاقات می کنند (البته تصور نشود که تعداد دانش آموزان ناشنوای تحت پوشش آن ها از معلمان سیار ما کم تر است!).

۲. در هر کلاس درس عادی، معمولاً سر و صداهایی (نویز) وجود دارد. صدای حرف زدن دانش آموزان با هم، به هم خوردن پاها، کشیده شدن پایه میز و صندلی روی زمین، وسایل تهریه هوا، رفت و آمد و بوق ماشین ها در خیابان و... جزء جدانشدنی کلاس های درس عادی است. به علاوه، بسیاری از معلمان عادت دارند در کلاس راه بروند یا وقتی روی تخته سیاه می نویسند و پشتشان به دانش آموزان است حرف بزنند یا به دلیل سختی دیوارها و سقف کلاس و عدم وجود مواد جذب کننده صدا روی آن ها، صدا در کلاس طنین می اندازد و...

برای دانش آموزان عادی سر و صداهای معمولی کلاس، کم و زیاد شدن فاصله معلم با آن ها و طنین صدا مشکلی ایجاد نمی کند اما برای دانش آموز ناشنوا این عوامل محل، مشکل ایجاد خواهد کرد. درست است که دستگاهی مثل سمعک صدای معلم را تقویت می کند اما صدا های دیگر کلاس را هم تقویت می کند. پس سمعک به تنهایی نمی تواند صدای واضح و روشن معلم را به گوش دانش آموز ناشنوا برساند. سامانه ی FM می تواند مشکل بسیاری از این دانش آموزان را حل کند. این سامانه امکان می دهد که صدای معلم، با وجود فاصله ای که با دانش آموز دارد و سر و صدا های موجود در کلاس به طور مستقیم و به طور واضح به گوش دانش آموز ناشنوا برسد. سامانه FM معمولاً از یک میکروفون و یک فرستنده (که معلم از آن استفاده می کند) و یک گیرنده به علاوه سمعک (که دانش آموز از آن استفاده

کند) تشکیل شده است. اندازه فرستنده و گیرنده به قدری است که حمل آن برای معلم و دانش آموز بسیار آسان است (اندازه یک رادیوی کوچک). این گیرنده به دانش آموز ناشنوا امکان می‌دهد که سیگنال‌های FM را به طور مستقیم از طریق سمعک خود دریافت کند. به علاوه، این گیرنده دارای یک میکروفون است که با فعال کردن آن دانش آموز قادر خواهد بود گفتار خود و سایر همکلاسی‌هایش را نیز بشنود. این سامانه بی سیم است و بر اساس تولید و دریافت امواج رادیویی کار می‌کند. بُرد این سامانه حدود ۶۰ متر است و به همین دلیل می‌توان از آن در خارج کلاس مانند حیاط مدرسه و زمین بازی هم استفاده کرد. امواج FM از موانعی مثل دیوار نیز عبور می‌کند.

۳. گاهی وقت‌ها شرایطی پیش می‌آید که تمرکز و توجه دانش آموز باید معطوف به یک سخنرانی یا تدریس معلم کلاس باشد. در چنین شرایطی معمولاً دانش آموزان ناشنوا قادر به یادداشت کردن سخنان سخنران یا معلم نیستند زیرا اگر دانش آموز بخواهد برای نوشتن مطالب نگاه خود را از سخنران یا معلم بردارد بخشی از اطلاعات را از دست می‌دهد و اگر بخواهد به معلم یا سخنران نگاه کند نمی‌تواند بنویسد. در چنین مواقعی معلم کلاس می‌تواند برای کمک به دانش آموز ناشنوا از یک یادداشت بردار (Notetaker) استفاده کند. یادداشت بردار فردی است که مطالب مورد نیاز دانش آموز از جلسه را یادداشت کرده و در اختیار او قرار می‌دهد. یادداشت بردار می‌تواند از همکلاسی‌های شنوای دانش آموز ناشنوا، از دوستان او، یکی از کارکنان مدرسه یا افراد واجد شرایط دیگر باشد. یادداشت بردار باید برای این کار آموزش خاص ببیند. از یادداشت بردار بیشتر در مقاطع متوسطه و عالی استفاده می‌شود.

۴. استفاده از روش "آموزش توسط همسالان" Peer Tutoring برای دانش آموزان ناشنوا با استفاده از این روش برای دانش آموزان عادی تفاوت‌هایی دارد. شاید مهم‌ترین تفاوت آن در آموزش‌هایی است که آموزش دهنده باید ببیند. انتخاب و ارایه‌ی آموزش آموزش دهنده و نظارت بر فرآیند "آموزش توسط همسالان" از وظایف معلم سیار است.

۵. انطباق (Accommodation) به معنای فراهم آوردن شرایطی است که حتی‌الامکان به دانش آموز ناشنوا (یا هر دانش آموز استثنایی) فرصتی برابر با دانش آموز عادی داده شود تا بتواند یاد بگیرد و آنچه را که می‌داند و یاد گرفته نشان دهد. برای مثال، وقتی معلم برای جلوگیری از ورود سر و صدای دانش آموزان کلاس دیگری که در حیاط مدرسه فوتبال بازی می‌کنند پنجره کلاس را می‌بندد در حقیقت با حذف سر و صدا از کلاس درس، محیط را تغییر می‌دهد تا دانش آموز ناشنوا بهتر بشنود و با این کار شرایط یادگیری او و دانش آموزان دیگر کلاس را به هم نزدیک می‌کند. یا زمانی که معلم در امتحان وقت بیشتری به دانش آموز ناشنوا می‌دهد هدف او در حقیقت این است که تا جایی که امکان دارد شرایط امتحان را برای او و دانش آموزان عادی کلاس یکسان کند. در هر دو مورد بالا معلم از انطباق استفاده کرده است.

۶. منظور از تعدیل (Modification) این است که با توجه به نوع ناتوانی (برای مثال پایین بودن بهره هوشی) دانش آموز استثنایی که در کلاس عادی درس می‌خواند هدف‌های آموزشی او به گونه‌ای تنظیم شود که بتواند در فرآیند آموزش در کلاس شرکت کرده و موفق به یادگیری شود. در تعدیل ممکن است متناسب با ویژگی‌های دانش آموز، در هدف‌های آموزشی، محتوای درس‌ها، محتوای ارزشیابی و ... تغییراتی ایجاد کنیم. به عبارت دیگر تعدیل زمانی انجام می‌گیرد که با هیچ اقدامی (مثلاً استفاده از خط بریل که به دانش آموز نابینا اجازه می‌دهد کتاب‌های درسی عادی را بخواند و آن‌ها را یاد بگیرد) نتوان دانش آموز استثنایی را قادر کرد که مطالب درسی عادی را همپا با همکلاسان عادی خود بخواند و یاد بگیرد. یک مثال ساده برای تعدیل این است که برای دانش آموزی که از نظر هوشی هم سطح دانش آموزان کلاس نیست بعضی از قسمت‌های درس ریاضی را که مشکل هستند حذف کنیم یا برای درس فارسی از کتاب فارسی پایه‌های پایین‌تر استفاده نماییم. مسلم است که از دانش آموز از قسمت‌هایی که آن‌ها را خوانده است امتحان به عمل می‌آید. در برخی کشورها نوع مدرکی که به چنین دانش آموزانی داده می‌شود با دانش آموزان عادی فرق دارد.

منابع

- مینیایی، اصغر، ویسمه، علی اکبر و حسن‌زاده، سعید (۱۳۸۰). عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کم‌شنوای تلفیقی. پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال دوم، شماره ۲، ۱۸۶.
- روستایی، بهرام (۱۳۸۲) (ترجمه). نقش معلم سیار ناشنوایان. تعلیم و تربیت استثنایی. شماره ۲۰ و ۲۱، ۴۹-۴۳.